

3. Лилик О. Bancassurance та перспективи його розвитку в Україні / О. Лилик // Вісник НБУ. – 2007. – № 2. – С. 32–37.
4. Луцив Б. Bancassurance – як форма ефективної співпраці банків і страхових компаній / Б. Луцив, О. Притула // Світ фінансів. – 2008. – № 2 (15).
5. Мобільні банкіри – нова піраміда чи професія, здатна принести гроші? // 2.07.2010. Газета «Контракти».
6. Пасько О.М. Узгодження умов взаємодії банків і страхових компаній / Пасько О.М. // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2010. – № 3. – С. 260–263.
7. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kreditmarket.ua>
8. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bankpershiy.com.ua/ukr/personal/agents/private_1/
9. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.libera.com.ua
10. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.rccf.ua/ua/pro_bank/robota_u_nas/agentska_merezha/
11. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://agent.privatbank.ua/bank/helping-hand/about-agents/>
12. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.fcbank.com.ua/docs/agents
13. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://agent.privatbank.ua/>

Надійшла 21.10.2011

УДК 332.12 +:330.34: 001.89 + 330.15 :: 338.14+338.4 +339.1 :: 504.03: 504.05/.06

М. І. БУБЛИК

Національний університет «Львівська політехніка»

Т. О. КОРОПЕЦЬКА

Хмельницький кооперативний торгово-економічний інститут

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК СКЛАДНИХ СОЦІО-ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ: ЛОГІСТИЧНІ ЛАНЦЮГИ

У статті проведено аналіз теоретико-методологічних основ формування логістичних ланцюгів як інструменту інноваційного розвитку складних соціо-еколого-економічних систем. Запропонована модель формування ланцюгів вартості, цінності та корисності дозволить зменшити деструктивний вплив техногенних процесів на всіх ієрархічних рівнях складних економічних систем.

This article provides an analysis of theoretical and methodological foundations of logistics chains as a tool for innovative development of complex socio-ecological-economic systems. The proposed model of value chains, value and utility to reduce the destructive impact of technological processes at all hierarchical levels of complex economic systems.

Ключові слова: соціо-еколого-економічні системи, логістичні ланцюги, інноваційний розвиток, держава, регіон, підприємство.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. За умов концепції сталого розвитку особливого значення набуває проблема управління складними економічними системами: державою, регіоном, підприємством. Сьогодні ці системи розглядають у процесі еволюційних змін всіх трьох сфер: соціальної, екологічної та економічної. В умовах жорсткої конкуренції особливої актуальності набуває їх інноваційний розвиток.

Аналіз останніх досліджень чи публікацій, в яких започатковано розв'язування даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Проблеми логістичних ланцюгів розглядали у своїх працях провідні вчені-економісти: С. Ілляшенко, Є. Криківський, Л. Миротин, М. Окландер, М. Портер, Ю. Пономарьова, Л. Фролова, А. Харрісон, Н. Чухрай та ін. Сформовано цілісну систему логістичних ланцюгів: поставок, вартості, корисності, цінності, доданої вартості, приросту вартості, створення вартості тощо. Слідуючи за М. Портером, який обґрунтував концепцію ланцюгів вартості як систему взаємопов'язаних видів діяльності підприємства (логістика, виробництво, маркетинг, надання додаткових послуг), які створюють цінність і взаємно впливають на витрати, можна сформулювати поняття ланцюга вартості з врахуванням того, що вартість формується на всіх етапах перетворення ресурсу (матеріального і нематеріального) в кінцевий продукт, як сукупність виробничої та споживацької вартості продукту (товару і послуги).

Теорію вартості (цінності) розробляли українські та закордонні вчені В. Вернадський, К. Маркс, Д. Рікардо, А. Сміт, Є. Слуцький, М. Туган-Барановський, Дж. Хікс, Р. Хікс, Й. Шумпетер та ін., де дві концепції, витратна і корисності, завдяки ідеям І. Канта щодо найвищої цінності людини були Є. Слуцьким синтезовані в сучасну неоекономіку (соціо-етичний напрям). Розмежувавши поняття вартості та цінності, Є. Слуцький розглядає цінність у двох аспектах – суб'єктивному як оцінка корисності товару споживачем та об'єктивному як оцінка корисності суспільством.

Провідні вчені-економісти: О.Ф. Балацький, К.Г. Гофман, Л.Г. Мельник, В. Трегобчук, Т.С. Хачатуров, М.А. Хвесик, Є.В. Хлобистов, – сформували основи теорії вартості втрат від деструктивної господарської діяльності людини. Над проблемою методології вартісної оцінки збитків працюють вчені: І.М. Комарницький і М.І. Бублик, які у роботах [1–4] обґрунтували концепцію вартісної оцінки збитків, заподіяних надзвичайними ситуаціями на радіаційних та еколого-небезпечних об'єктах в зоні відчуження, сформували концепцію нового сегменту на ринку страхових послуг – техногенного страхування, а також запропонували концепцію формування ринку техногенної небезпеки та механізмів управління ним на основі математичного апарату нечіткої логіки та нейромережових технологій, що дозволяє вирішити важливу загальногосподарську проблему формування ефективних механізмів соціо-еколого-економічного управління техногенною безпекою регіонів України.

Однак, невирішеними на сьогодні залишаються проблеми управління соціо-еколого-економічним розвитком складних економічних систем, де логістичні ланцюги відіграють важливу роль.

Формування цілей статті (постановка завдання) полягає у пошуку шляхів інноваційного розвитку складних економічних систем на основі побудови ланцюгів вартості, цінності та корисності.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів

Застосовуючи системний підхід до розгляду поняття “складна економічна система”, де найнижчим структурним елементом є підприємство, а далі за рівнем – регіон і держава, припускаємо, що кожен структурний елемент, як інваріантний стан досліджуваної системи має однакову природу із всією системою. Справді, соціальна, екологічна і економічна складові притаманні усім структурним елементам системи.

Інноваційний процес в таких системах можна розглядати як процес створення, впровадження та поширення змін, що виступають джерелом доходу. Під інновацією на рівні підприємства проф. Ілляшенко С.М. запропонував вважати кінцевий результат діяльності щодо здійснення нововведень у вигляді удосконалених чи нових товарів і послуг, технологій їх виробництва, методів управління на всіх стадіях їх виробництва і збуту, що сприяють розвитку і підвищенню ефективності функціонування підприємства, на якому їх застосовують [5, с. 12]. За результатами досліджень, проведених львівською науковою школою під керівництвом проф. Чухрай Н.С. [6, с. 72], інноваціям притаманні такі основні ознаки: науково-технічна новизна; матеріалізація у нові більш досконалі види продуктів, засобів і предметів праці, технологій і організації виробництва; комерціалізація самої себе (інновації) чи результатів її впровадження.

Інноваційні процеси на рівні регіону та держави в умовах сучасної ринкової моделі характеризуються [7, с. 6–7] інтелектуалізацією виробничої діяльності, використанням високих технологій (ІТ, нано-, біо-, космічні, генні, робототехніка, мікроелектроніка тощо); розвитком екологізації виробництва і споживання, підвищенням рівня життя населення тощо.

Сфера інноваційної діяльності за свою 100-річну історію розвитку, відряховуючи від праці Йозефа Шумпетера «Теорія економічного розвитку» (1912 р.), досягла рівня глибокої фундаментальної економічної теорії розвитку виробництва. Сформовані цілі наукові напрями та підходи: інноваційний менеджмент, логістика, інноватика тощо. Впровадження інновації як процесу і продукту на рівні підприємства націлене на виготовлення такої продукції, яка була б привабливішою (ціннішою, більш вартісною) для споживача за сукупністю окремих її складових та сприяла максимізації можливих прибутків з мінімізацією затрат ресурсів. Ефективним засобом для оптимізації господарської діяльності, управління матеріальними та інформаційними потоками є побудова логістичних ланцюгів.

Виробнича вартість має матеріально-речову й нематеріально-інтелектуальну форми і є сукупністю всіх затрат підприємства на розробку, виготовлення, збут, сервісне обслуговування продукту, розвиток бізнесу тощо. Споживацька вартість це сума, яку споживач готовий сплатити за задоволення своїх індивідуальних потреб. З точки зору виробника, в досліджуваних ланцюгах вартості інноваційні процеси, пов'язані з НДДКР, застосуванням досягнень НТП у виробництві тощо, створюють додавання вартості до продукту, який починається з процедур, пов'язаних із науковою розробкою ідеї продукту (інновацією), впровадженням її у виробничий процес, виготовленням, і закінчується продажем продукту та наданням сервісних послуг споживачам. З точки зору споживача, інновація надає продукту додаткової цінності, за яку він готовий (у випадку задоволення його потреб) або не готовий (у протилежному випадку) платити. Це зумовлює потребу розглядати, на думку В. Репіна [8], і ланцюги цінності як сукупність взаємопов'язаних бізнес-процесів, що створюють цінність для споживачів. У науковій літературі [9, с. 299, 326] також розглядаються ланцюги корисності як сукупність взаємопов'язаних процедур (організаційних відносин у коаліціях), які створюють корисність, тобто такі дії, які приносять прибутки (вартість перевищує витрати).

Розглянуті види логістичних ланцюгів та інноваційні процеси в них широко досліджені на рівні управління підприємствами [10–11], однак, мало або зовсім не досліджені на рівні регіону та держави.

Розглядаючи соціо-еколого-економічну систему як єдиний взаємодіючий комплекс підсистем (стимулюючо-мотивуючої, ресурсо-забезпечуючої та контролюючо-регулюючої), який сприяє соціально-економічному розвитку суспільства, забезпечувальної еколого-економічну рівновагу і підтримує самоорганізацію цієї системи, бачимо необхідність у виділенні для кожного структурного елемента системи спільної характеристики, яка була б одночасно адекватною змінам, синтетичною за походженням, комплексною за структурою і всеохоплюючою за сферами. Для цього використовуємо як характеристику

соціо-еколого-економічний потенціал, який можна використовувати як на рівні окремого підприємства, так і на рівнях регіону і держави.

На кожному з рівнів ми матимемо справу зі своєю шкалою цінностей: рівень підприємства – цінність як сукупність отримуваних споживачем вигод від використання продукції; рівень регіону – цінність як сукупність отримуваних жителем вигод від умов проживання в регіоні; рівень держави – цінність як сукупність отримуваних суспільством економічних, екологічних та соціальних вигод від держави (сукупність безпек: економічних, техногенних, екологічних, фінансових, інформаційних, соціальних, політичних, військових тощо).

На рівні держави формується потреба у сталому способі життєдіяльності та пошуку ефективних механізмів управління ним. Дана проблема ускладнюється через нераціональне споживання природних ресурсів планети, забруднення навколишнього природного середовища та ріст споживацького попиту. В результаті, сучасний спосіб життєдіяльності людини в Україні є далеким від принципів сталого розвитку як в розвинутих країнах, так і в країнах третього світу.

Виділимо цілі побудови логістичних ланцюгів на рівні держави – це екобезпечне та соціо-ефективне функціонування економіки, яке дозволяє розв'язувати соціальні та ресурсо-екологічні проблеми розвитку всього суспільства. У роботі [12, с. 34] також виділено серед цілей побудову здорового довкілля, досягнення економічного, соціального та екологічного благополуччя сім'ї як основи суспільства та розширення масштабів міжнародного співробітництва з метою НТП.

Безпека життєдіяльності людини є базовою складовою концепції сталого розвитку, яку широко застосовує ООН для сприяння розвитку суспільства [13]. У системі наук про безпеку людини особливе місце посідають економічні науки, пов'язані з ризиком, та його оцінкою як для суспільства, так і для окремої людини. Питання оцінки та аналізу стану соціально-еколого-економічної системи стають першочерговими завданнями екологізації виробництва. Піонерними розробками щодо екогомологізації розвитку складних економічних систем є роботи [14, 15] визначного українського вченого-економіста Злупка С.М. щодо екогомологічних засад регіональної політики сталого розвитку в умовах глобалізації національної економіки, де людина перебуває у нерозривному зв'язку із природою. Екогомологія або «природолодинознавство» як новий науковий напрям сучасності [15, с. 31–34] дозволяє підійти до проблеми розробки стратегії розвитку національної економіки з позицій усвідомлення техногенного світу як руйнівника гармонії душевного стану людини. Концепція сталого розвитку доповнюється в роботах Павліхи Н. В. [16, 17] ідеєю її просторової організації з врахуванням процесів «тривалого розвитку людських спільнот, використання культурної спадщини» [15, с. 31].

С.М. Злупко виходить з того, що «людина разом з навколишньою природою творить єдине ціле». Ключовим моментом праць відомого вченого є те, що природа «входить не тільки в біологічну, але і в психологічну природу людини. Наприклад, ментальність, духовну культуру, господарську культуру українців не можна пояснити без урахування природного середовища їхнього споконвічного проживання» [18].

Каталізувати інноваційний розвиток складних економічних систем слід, перш за все, на основі побудови логістичних ланцюгів, де буде враховане поняття ціннісного людського чинника та захисних бар'єрів. Аналіз збитку – одна з найважливіших складових процесу управління економічною та техногенною безпеками. Формування логістичних ланцюгів пов'язане із динамікою інноваційного розвитку складних соціо-еколого-економічних систем «людина–довкілля–економіка». Передові суспільства наполегливо ведуть пошуки найкращих методів самоорганізації соціо-еколого-економічних систем. Перехід на концепцію екогомологізації національної економіки повинен забезпечити подолання негативної тенденції росту антропогенного та техногенного тиску на навколишнє природне середовище.

Аналіз практики світового співтовариства свідчить, що сьогодні невирішеними залишаються проблема розроблення ланцюгів цінностей та пошуку інноваційних процесів у формуванні відповідного рівня життя та його якості в системі механізмів сталого розвитку. Існуючі методики оцінки рівня, якості життя та стану довкілля шляхом розрахунку агрегованих індексів та інтегральних індикаторів не дозволяють належним чином оцінити споживання природних ресурсів, стан здоров'я населення, його доходи та витрати, тому виникає потреба в аналізі логістичних ланцюгів та пошуку ефективних механізмів управління сталим розвитком регіону і держави.

За таких обставин, ланцюги вартості (для виробника і споживача) трансформуються в ланцюги цінності (для жителів міст і сіл) та в ланцюги корисності (для суспільства). Особливо актуальною стає розробка відповідних ланцюгів цінності для формування умов сталого способу життєдіяльності та системи заходів щодо підвищення його рівня для населення регіону, а також ланцюгів вартості для формування ефективного та екологічно безпечного функціонування економіки, що цілеспрямовано розв'язуватиме соціальні та ресурсо-екологічні проблеми розвитку суспільства, раціонального використання, збереження і відтворення природних ресурсів як найголовнішого першоджерела забезпечення всіх видів безпеки сучасного та майбутнього поколінь.

Вирішення даних проблем, на нашу думку, полягає у пошуку науково-методичного підходу до оцінки сталого способу життєдіяльності, який би ґрунтувався на формуванні ланцюгів вартості, цінності та

корисності для кожного з трьох рівнів, а також агрегував необхідні інтегральні, синтетичні і прості показники, які б враховували ваги соціальних, економічних та екологічних складових комплексу механізмів сталого розвитку.

Побудову векторної моделі досліджуваних ланцюгів слід проводити з врахуванням вартостей, цінностей і корисності інноваційних процесів для досягнення сталого способу життєдіяльності підприємства, регіону, суспільства. Для цього оцінювання проведемо на основі розрахунку відповідних потенціалів у тримірній соціо-еколого-економічній системі координат. У науково-методичному підході для визначення результуючого соціо-еколого-економічного потенціалу підприємства, регіону, держави в концепції сталого способу життєдіяльності використовуються вагові коефіцієнти Фішберна та враховуються фактори невизначеності.

Висновки і перспективи подальших досліджень за даними напрямками. Отже, інноваційне управління соціо-еколого-економічним розвитком складних економічних систем, де логістичні ланцюги відіграють важливу роль, дозволяє забезпечити сталий розвиток національної економіки і безпосередньо пов'язане зі створенням сприятливих умов для відтворення довкілля, гармонійної життєдіяльності суспільства і дотримання соціо-еколого-економічного балансу в межах наукових засад екогенології. Перспективою подальших досліджень є побудова економіко-математичної моделі розрахунку соціо-еколого-економічного потенціалу підприємства, регіону, держави в концепції сталого способу життєдіяльності використовуються вагові коефіцієнти, що враховують фактори невизначеності засобами нечіткої логіки та нейронних мереж.

Література

1. Методологія вартісної оцінки збитків : [монографія] / І.М. Комарницький, О.М. Белуха, М.І. Бублик та ін. ; за ред. Комарницького І.М. – Львів: Априорі, 2010. – 876 с.
2. Бублик М.І. Сучасні підходи до розвитку страхування від техногенних збитків у системі екологічного страхування / М.І. Бублик // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – № 6. – Т. 3. – С. 114–117.
3. Бублик М.І. Страхування техногенних збитків – новий сегмент на ринку екологічного страхування в Україні / М.І. Бублик // Вісник Нац. ун-ту "Львів. політехніка". – Проблеми економіки та управління, №640. – Л. : Вид-во Нац. ун-ту "Львів. політехніка", 2009. – С. 23–33.
4. Маркетинг. Менеджмент. Інновації : [монографія] / за ред. С.М. Ілляшенка. – Суми : ТОВ «ГД «Папірус», 2010. – 624 с.
5. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком: проблеми, концепції, методи : [навчальний посібник]. – Суми : ВТД „Університетська книга”, 2003. – 278 с.
6. Чухрай Н. Товарна інноваційна політика: управління інноваціями на підприємстві : [підручник] / Н. Чухрай, Р. Патора. – К. : Кондор, 2006. – 398 с.
7. Стадник В.В. Інноваційний менеджмент / В.В. Стадник, М.А. Йохна. – К. : Академвидав, 2006. – 464 с.
8. Репин В.В. Описание и анализ бизнес-процессов: цепочки ценности и Work Flow [Электронный ресурс] / Владимир Репин. – Режим доступа : http://www.cfin.ru/itm/bpr/comparising_analysis.shtml.
9. Портер М.Е. Стратегія конкуренції / Портер М.Е. ; [пер. з англ. Олійник А., Сільський Р.]. – К. : Основи, 1997. – 390 с.
10. Ілляшенко С.І. Маркетинг і менеджмент інноваційного розвитку : [монографія] / Ілляшенко С.І. – Суми : Університетська книга, 2006. – 727 с.
11. Кислий В.М. Інтеграція соціо-еколого-економічних факторів в систему стратегічного управління регіонами Механізм регулювання економіки В.М. Кислий, С.М. Рибальченко, 2010. – № 3. – Т. 1. – 250 – 260
12. Трегобчук В. Концепція сталого розвитку для України: Аналіз ресурсо-екологічних і природоохоронних проблем / В. Трегобчук // Вісник Національної академії наук України. – 2002. – № 2. – С. 31–40.
13. Хвесик М.А. Стратегія соціально-економічного розвитку Карпатського регіону з урахуванням ризиків катастрофічних паводків : У 2 ч. / М.А. Хвесик, А.В. Степаненко, О.В. Яроцька // Продуктивні сили і регіональна економіка : зб. наук. пр. / РВПС України НАН України. – К. : РВПС України НАН України, 2008. – Ч. 2. С. 427.
14. Злупко С.М. Екогенологічні засади регіональної політики сталого розвитку в умовах глобалізації / С.Злупко // Регіональна економіка. – 2002. – № 4. – С. 28–35.
15. Злупко С. Екогенологія – новий науковий напрям сучасності (причини і умови формування) / С. Злупко // Регіональна економіка. – 2004. – № 3. – С. 33–44.
16. Павліха Н.В. Особливості формування сучасної гео економічної стратегії країни з позиції сталого просторового розвитку / Н.В. Павліха // Актуальні проблеми міжнародних відносин : зб. наук. пр. К. : КНУ, 2008. – Вип. 71. – Ч. 2. – 238 с.
17. Павліха Н.В. Управління сталим розвитком просторових систем: теорія, методологія, досвід :

[монографія] / Н.В. Павліха // Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки; Терноп. держ. екон. ун-т; Ін-т регіон. досл. НАН України. – Луцьк : Волин. обл. друк., 2006. – С. 358–379.

18. Злупко С. Екогенологія і становлення національної економіки України / С. Злупко // Науковий Збірник Українського Вільного Університету. – 1995. – Т. 17. – С. 331.

Надійшла 22.10.2011

УДК 332.1

Н. Т. ГРИНІВ, М. В. КІНДІЙ, Р. В. ЖДАНОВИЧ
Національний університет «Львівська політехніка»

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ

Розглянуто ефективність використання запасів, яка прямо впливає на збутову діяльність, результатом якої є розмір прибутку, конкурентоспроможність на ринку та рівень економічної стійкості підприємства. Доведено, що система управління запасами є однією із найважливіших умов розвитку підприємства та підвищення ефективності виробництва. Описано актуальні проблеми управління запасами та їх вплив на діяльність підприємства. Запропоновано перелік показників, якими повинно керуватись підприємство при управлінні запасами та шляхи ефективного управління ними.

Efficacy of stocks, which directly affects the sales activity, which results in profit margins, competitiveness in the market and the level of economic stability of the company. Proved that the inventory management system is one of the most important conditions for enterprise development and production efficiency. We describe the current inventory management problems and their impact on enterprise activity. A list of indicators that should guide the enterprise in the management of stocks and ways to effectively manage them.

Ключові слова: запаси, використання запасів, збутова діяльність, конкурентоспроможність.

Постановка проблеми. Управління запасами – це функціональна діяльність, мета якої – довести загальну суму щорічних витрат на утримання запасів до мінімуму за умови задовільного обслуговування клієнтів. Важливість управління запасами пояснюється, насамперед, тим, що виробництво – це потік матеріальних ресурсів, який змінює форму матеріалів, перетворюючись у готову продукцію.

Ефективність використання запасів впливає на стан та динаміку активів підприємства, їх оборотність і рентабельність, а структура джерел та умови фінансування запасів – на рівень фінансової стійкості торговельного підприємства. Тому для будь-якого підприємства важливим є ефективне організування процесу управління запасами.

При створенні запасів на підприємстві присутній конфлікт цілей відносно запасів. Фінансова служба завжди віддає перевагу підтримці низького рівня запасів для покращення продажу, тоді як виробництво потребує відповідних запасів для його рівномірного завантаження. Необхідно урівноважувати ці конфліктуючі цілі і управляти запасами так, щоб в цілому задовольнялись інтереси підприємства в цілому, оптимізувати витрати, які пов'язані зі створенням і відсутністю запасів. Створення і утримання запасів завжди пов'язано з витратами. Однак відсутність запасів – це також витрати, які виражені у формі різноманітних втрат. Наприклад, втрати від простою виробництва; втрати від відсутності товару на складі у момент виникнення попиту; втрати від закупівлі дрібними партіями, а також недостатній рівень запасів може спричинити відсутність готової продукції на складі, що вплине на своєчасність виконання планових поставок. Крім того великі товарні запаси сприяють збільшенню ризику збитків через втрату споживчих якостей продукції, а оборотний капітал, заморожений в товарних запасах, не може бути використаний для більш прибуткових вкладень і зменшує, таким чином, рівень дохідності.

Незбалансоване спрямування коштів, які вкладаються в товарні запаси, тягне за собою певний ризик як недостатнього, так і надмірного вкладення. У зв'язку з цим на підприємстві виникають проблеми забезпечення оптимального рівня запасів готової продукції на складі [1, с.35].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми, пов'язані з питаннями управління запасами, розглядалися багатьма вітчизняними і зарубіжними вченими і практиками.

Економічна наука у промислово розвинених країнах приділяє увагу проблемі якісної підготовки та своєчасного забезпечення виробничого процесу. Слід відзначити вагомий внесок у становлення й розвиток основних положень управління виробничими запасами таких зарубіжних учених, як Д. Бауерсокс, Д. Клосс, Сток Дж.Р., Ламборт Д.М.. Їхні дослідження здійснювались на прикладі економічно розвинених держав у яких підприємства багато десятиліть розвивали основні принципи та підходи до підвищення ефективності управління запасами. Ними був розглянутий широкий спектр проблем управління матеріальними запасами та потоковими процесами в логістичних системах, а також проаналізовано, як логістика впливає на підвищення ефективності управління запасами [2–4].

Щодо вітчизняних досліджень, то такими фундаментальними роботами які пов'язані з питаннями управління запасів є праці Осауленка О., Пустовойтенка В., Кодацького В.П., Стерлінгової А.Н.. Ними зазначено, що управління запасами – частина процесу реалізації продукції, який не можна розглядати окремо від управління підприємством в цілому, тобто це єдине ціле, і зміна одного елемента ланцюга виробництва призведе до зміни запасів [5–7].